

تصاویر بخش پرونده از آرشیو شخصی پروفسور «برنارد لاسوس» استفاده شده است. بدین وسیله، مجله منظر نهایت قدردانی خود را از این همکاری اعلام می‌دارد.

Les images du dossier appartiennent à l'archive personnelle du professeur Bernard Lassus. La Revue Manzar (Le Paysage) est reconnaissant de ce partenariat.

شعبه‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ترجمه و تنظیم: آیدا آل هاشمی
و سعاد صریحی

Translated by: Ayda Alehashemi & Soad Sarihi
Ayda_alehashemi@yahoo.com
soad_sarihi@yahoo.com

Bernard Lassus awarded IFLA gold medal 2009

برنده پروژۀ لاویلت، کسب نماید. پس از این افتخار فعالیت وی به عنوان معمار منظر به صورت جدی آغاز شد.

همچنین پروفیسور لاسوس، مباحث زیادی را در زمینه منظر شهری مطرح نموده است. از این پیشنهادات می توان به طرح توسعه «مارن لاواله»^۱ برای از بین بردن تضاد بین واحدهای همسایگی جدید، که محصول قوانین ناحیه بندی در سال ۱۹۶۰ بودند، اشاره کرد. وی در این طرح، رویکردی را پیشنهاد نمود که بدون هیچ گونه هنجار حکم کننده ای مانند وحدت در رنگ، مصالح یا قوانین، معماران و مدیران شهری را وادار به پاسخگویی نسبت به مشکلات بصری در مقیاس شهر می نمود.

در سال ۱۹۸۲ برنده پروژۀ «باغ های بازگشت»^{۱۰} در شهر «روشفور»^{۱۱} شد که اجرای آن تا سال ۲۰۰۰ به طول انجامید. در این پروژه، لاسوس با استفاده از آموزه های پیشین؛ حساسیت در طراحی منظر و ابداع در طراحی مینیمالیستی با حفظ ارزش های تاریخی را به زیبایی به نمایش گذاشته است.

در همین زمان طرح های گذرگاه جاده «ایستر»^{۱۲} و گذری به سمت چشمه و اقامتگاه جاده «نیم»^{۱۳} اجرا شد. این طرح ها زمانی از سوی لاسوس پیشنهاد شد که چگونگی ارتباط میان بزرگراه ها و منظر فرهنگی شهر در فرانسه مورد انتقادهای شدید قرار گرفته بود. وی تلاش فراوانی در توسعه سیاست های ملی منظر در زمینه مسیرهای عبور اتومبیل و منظر بزرگراه های فرانسه نمود و پس از آن بود که نفوذش در معماری منظر به دلیل کارهای متعدد و تدریس در دانشگاه های متعدد اروپا و آمریکا فزونی یافت. در اوایل دهه ۱۹۸۰ با اعتراضات شدیدی به وزارت کار در رابطه با ویرانی جاده ها در ساخت منظر، بسیاری از پروژه ها به دلیل نگرانی های منطقه ای و محیطی متوقف شد. بنابراین لاسوس مطالعاتش در زمینه "ادراک انسان در حرکت" را آغاز نمود و از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ پروژه های متعددی در این رابطه را از جمله؛ پروژه های طراحی منظر بزرگراه های میسه لانوس در ۱۹۹۰، طرح منظر بزرگراه های آ. ۸۳ و آ. ۶۸ در ۱۹۹۲ و بزرگراه های آ. ۲۸ و آ. ۲۵ در ۲۰۰۰ اجرا نمود. مطرح ترین پروژه های لاسوس در این زمینه، طراحی منظر بزرگراه آ. ۸۵ در ۱۹۹۵ و طرح «معبد سنگ» در امتداد مسیر سواره آ. ۸۳۷ در ۱۹۹۳، که به صورت مجموعه ای از مناظر تراشیده شده از سنگ برای حرکت در سرعت بالا طرح ریزی شده است را می توان نام برد (تصاویر ۴ و ۵).

برنارد لاسوس، بدون شک از پیشروترین و خلاق ترین معماران منظر فرانسه و جهان است که در طول ۴۰ سال زندگی حرفه ای خود همواره سعی بر استفاده از رمزگان در جهت خلق مفاهیم جدید منظر با عمیق ترین احساسات داشته است.

در سال ۲۰۰۹ پروفیسور «برنارد لاسوس»، معمار منظر فرانسوی از سوی فدراسیون جهانی معماران منظر به عنوان برنده دومین دوره جایزه «سر جفری جولیکو»^{۱۴} معرفی شد و در سال ۲۰۱۰ طی مراسمی از ۴۷ مین کنگره جهانی معماران منظر^۲ در شهر سوژو، جایزه را دریافت نمود. جایزه "سر جفری جولیکو" به یاد بنیان گذار فدراسیون جهانی معماری منظر هر چهار سال یکبار به معمار منظری داده می شود که دستاوردها و موفقیت های وی تأثیری یگانه و پاینده در رفاه اجتماعی و محیطی داشته و موجب ارتقای دانش معماری منظر شده است؛ به عبارتی بالاترین عنوانی است که به یک معمار منظر در دوران تخصصی و حرفه ای اش اعطا می شود (تصویر ۱).

برنارد لاسوس متولد «شاملیر»^۲ فرانسه در سال ۱۹۲۹ است. وی تحصیلات خود را در زمینه نقاشی در مدرسه ملی «بوزار»^۴ آغاز کرد و دوره هایی را در مدرسه «لوور»^۵ و موزه «گیمت»^۶ نیز گذراند.

پروفیسور لاسوس کار خود را به عنوان یک هنرمند از اواخر سال های ۱۹۵۰ در فرانسه با عضویت در گروه «پژوهش های هنر تجسمی»^۷ آغاز و مدتی پس از آن در سال ۱۹۶۲ مرکز رفتارهای محیطی را طراحی و تا سال ۱۹۶۷ شهرتی ویژه به عنوان یک هنرمند پیشرو با برگزاری نمایشگاه هایی در «گالری هنرهای تجربی-اجتماعی»، «سالن نقاشان جوان»، نمایشگاه موزه «اوفن باخ» و خانه هنرهای زیبا در پاریس کسب کرد.

پس از آن لاسوس، فعالیت خود را در زمینه کاربردهای اجتماعی نقاشی و مجسمه سازی در محیط های صنعتی ادامه داد (تصویر ۲). اما با این حال تصمیم گرفت که دنیای نقاشی را ترک کند و به دنبال علاقه اش یعنی «معماری منظر» برود. پس از کارهای متعدد در زمینه منظر، طراحی با رنگ در آپارتمان های شهر «کورسیکا»^۸ مهم ترین کار وی به شمار می رفت (تصویر ۳).

نقطه عطف زندگی حرفه ای لاسوس پیشنهاد طرحی برای «پارک لاویلت» - «شیب، چمنزار و باغ عمودی» - در سال ۱۹۸۱ بود که باعث شد لاسوس توجه جهانی را به خود جلب کند و اولین جایزه خود را با «برنارد چومی»،

تصویر ۱: پرفیسور برنارد لاسوس در مراسم دریافت جایزه IFLA ۲۰۱۰ به همراه دکتر «دایان منزیس» (دبیر IFLA) / عکس: آتلیه برنارد لاسوس

تصویر ۴ : منظره‌پردازی
بزرگراه آ.آ. ۸۵. مآخذ :
Nicolin & Repishti:2003

تصویر ۶ : پروژه
BUISSON OPTIQUE
مآخذ : Nicolin & Repishti:2003

برنارد لاسوس برنده مدال طلای «سر جفری جولیکو» در سال ۲۰۰۹ از پیشگامان رشته معماری منظر در عرصه حرفه‌ای و اکادمیک در فرانسه و سراسر جهان به شمار می‌رود. پروژه‌های مختلف وی به صورت باغ‌های کوچک یا مناظر و توقفگاه‌های جاده‌ای وسیع تبلور نگاه هنرمندانه و تزیین معمار در کشف مشخصه‌های منظرین سایت و بیان مجدد آن‌ها در قالبی شاعرانه است.

Bernard lassus, the Sir Geoffrey Jellicoe award winner in 2009, is one of the pioneers in both professional and academic fields of landscape architecture in France and the world over. His vary projects from small gardens to environmental revitalization of motorways shows his artistic views in grasping and restating the concept of landscape of the site in poetical form.

تصویر ۵ : پروژه معبد سنگ
در امتداد بزرگراه آ.آ. ۸۳۷. مآخذ :
Nicolin & Repishti:2003

در فاصله سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۲ وی به عنوان مشاور به آلمان دعوت شد و در پروژه احیای منظر صنعتی در مجاورت رودخانه‌ای در «دیسبورگ»^{۱۴} توانست مشکلات محیطی را با نگاهی به ابعاد سمبلیک و سودمند معماری منظر انعکاس دهد.

برنارد لاسوس در طی فعالیت حرفه‌اش، باغ‌های خصوصی و عمومی زیادی را نیز طراحی کرده است که بهترین نمونه‌ها در بیان رویکرد مینیمال و هنری لاسوس در طراحی منظر به شمار می‌رود:

Le Jardin des Retours (1982), Passerelle pytheas (1983), parc de la corderie Royal (1988), rond-point des champs elysees (1983), parc du Roi Baudouin (1984), les buissons Optiques-Niort (1993), Le parc de la Fontaine de l'Etuvee (1994), Sarcelles villes-Parc (2000), Les jardins de Metis (2001).

از دیگر پروژه‌های موفق لاسوس در این زمینه، «باغ تویلری»^{۱۵} در شهر پاریس است که رویکرد باستان‌شناسانه وی را در نگهداری و نوسازی باغ‌های تاریخی نشان می‌دهد. از آخرین و شاعرانه‌ترین کارهای لاسوس می‌توان به «باغ کولا»^{۱۶} (۲۰۰۷-۲۰۰۰) اشاره نمود که مجموعه‌ای از باغ بر روی بام در مرکز شهر پاریس است. این باغ با استفاده از تکنولوژی منظر و برش پانل‌های فلزی به شکل درخت و بوته، رنگ‌های چهار فصل سال را به نمایش می‌گذارد. این کار لاسوس، نمایشی پیچیده از فرم و رنگ، و هنری معاصر از ارتباط عناصر طبیعی و مصنوع است که به شکل دو باغ با نام‌های «نمایش فصل‌ها» و «تئاتر گیاهان سبز» هستند. رویکردهای این طرح به وضوح از مطالعات پیشین لاسوس در زمینه ادراک وی از معماری منظر و رنگ، حواس و تجربه‌های او در پروژه‌های پیشین «گل‌های مصنوعی»^{۱۷} و مجموعه‌های نمایشگاهی، نشأت می‌گیرد. برنارد لاسوس در محافل آکادمیک معماری منظر نیز نقش مهمی در پیشبرد این رشته در اروپا و آمریکا داشته است. کار تدریس را به عنوان استاد نقشه‌کشی در مدرسه بوزار فرانسه آغاز کرد و سال‌ها پس از آن یعنی از سال ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۵ مدرسه منظر را در شهر «ورسای» پایه‌گذاری نمود.

شاید مهم‌ترین اقدام لاسوس در توسعه آکادمیک منظر را بتوان پایه‌گذاری دوره دکتری منظر در دانشگاه لاپلنت به حساب آورد. تأسیس لابراتوار «باغ، منظر، قلمرو» در سال ۱۹۹۱ و پذیرش نخستین دانشجویان دکترای گام مهمی بود که لاسوس به همراه گروهی از مهم‌ترین متخصصان دانشگاه‌های مختلف فرانسه برداشت. آن گروه امروز توسعه یافته تا حدی که در اروپا مجموعه‌ای تأثیرگذار در نظریه‌پردازی و تربیت متخصصان دانشگاهی و حرفه‌مندان منظر در اروپا به شمار می‌آید.

علاوه بر اینکه خط مشی لاسوس در معماری منظر یک روش روایتی است که از خود سایت و دستورات آن منتج می‌شود، همچنین اشتیاق فراوانی برای مداخله در منظر دارد؛ به گونه‌ای که به مکان و فعالیت‌های ساکنین، معنا می‌بخشد. وی با در نظر داشتن تمام ابعاد نامتجانس و بحرانی، به شدت شیفته مرزها است؛ آن‌ها را در رأس کار

خود قرار می‌دهد و جایگاه او را به عنوان معماری پیشرو در موج نوی معماری منظر تثبیت می‌کند.

برنارد لاسوس به عنوان نظریه‌پرداز و معمار منظر تاکنون بیش از ۱۵ کتاب تألیف و مقالات و سخنرانی‌های زیادی نیز اکثراً به زبان فرانسه در تبیین و تشریح رویکردها و نظریاتش در باب منظر، منظر شهری و سایر مباحث مرتبط به رشته تحریر در آورده است :

- Lassus, Bernard. (1998) *The Landscape Approach*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

- Lassus, Bernard. (1992) *Hypothèses pour une troisième nature*, Coracle Press, London.

- Lassus, Bernard. (1991) *Le Jardin des Tuileries de Bernard Lassus*, Coracle Press. London.

- Lassus, Bernard. (1987) *La banlieue: Un habitat paysage, P+A, paysage et aménagement / trimestriel*, SEDA edition, no 10. Paris.

- Lassus, Bernard. (1977) *Jardins Imaginaires*, Les Habitants-Paysagistes, Presses de la Connaissance. Paris.

- Lassus, Bernard. (1977) *Jeux, images à regarder*, Galilée. Paris.

- Lassus, Bernard. (1976) *Les Pins*, Coracle Press, London.

- Lassus, Bernard. (1976) *Une poétique du paysage: le démesurable*, Ministère de la Qualité de la Vie. Paris-Vancouver.

- Lassus, Bernard. (1975) *Le Jardin de l'Antérieur*, Galilée. Paris.

برنارد لاسوس دو سال به عنوان استاد مدعو در گروه معماری منظر دانشگاه پنسیلوانیا تدریس کرد و کتاب «رویکرد منظر»، با مقدمه‌ای از «پیتر جایکوبس»، در سال ۱۹۹۸ توسط انتشارات این دانشگاه به صورت مجموعه‌ای نفیس از نوشته‌ها، مقالات و سخنرانی‌های وی در کنار معرفی مطالعات و پروژه‌هایش به چاپ رسید ■

تصویر ۳: طراحی با رنگ در
آپارتمان‌های شهر کورسیکا
(پروژه باغ‌های خیال)
عکس: برنارد لاسوس

پی‌نوشت

۱. Sir Geoffrey Jellicoe

۲. ۴۷مین کنگره جهانی معماران منظر «IFLA» در شهر «سوژو» کشور چین توسط فدراسیون بین‌المللی معماران منظر و جامعه معماران منظر چین، با محوریت «همسازی و موفقیت- میراث سنتی و توسعه پایدار» در سال ۲۰۱۰ برگزار شد؛ هدف اصلی آن تأکید بر گرامیداشت و حمایت از ارزش‌های سنتی، طبیعی، فرهنگی برقراری تعادل میان سنت و توسعه در جامعه امروز بود. شهر سوژو بدین دلیل انتخاب شد که از نظر برگزارکنندگان، مثالی موفق در دستیابی به این اهداف در سایت‌های تاریخی، باغ‌های سنتی و منظره‌سازی مدرن به شمار می‌آید.

در این کنگره ۷ موضوع مورد بحث قرار گرفت:

- حمایت از منابع طبیعی و فرهنگی
- نوسازی، بازسازی و توسعه اکوسیستم‌ها
- برنامه‌ریزی و طراحی معماری منظر
- آموزش معماری در زمینه منظر
- فن‌آوری و ساخت منظر پایدار
- مدیریت و نظارت بر معماری منظر
- نقش گیاهان در معماری منظر

۳. Chamalières (Puy de Dôme)

۴. National School of Beaux Arts

۵. Louvre

۶. Musée Guimet

۷. Recherches d'Art Visuel (Visual Art Research)

۸. Corsica

۹. Marre Lavalle'e

۱۰. Gardens of return

۱۱. Rochefort

۱۲. Istres

۱۳. Nîmes

۱۴. Duisburg

۱۵. Garden of the Tuileries

۱۶. Colas Gardens

۱۷. Artificial Flowers

منابع

1. Lassus, Bernard.(2006) Vers un paysage plus global :un'habitat- territoire'. L'architecture D'aujourd'hui.363
2. Nicolin, Pierluigi and Repishti , Francesco.(2003) Dictionary of today's landscape designers. editors, Italy: Skira
3. www.doaks.org
4. www.poitou-charentes.culture.gouv.fr

تصویر ۲: نمونه‌های از نقاشی‌ها و مجسمه‌های محیطی برنارد لاسوس عکس: برنارد لاسوس